

RiR 2006:32

Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar

ISBN 91 7086 100 5

RiR 2006:32

Tryck: Riksdagstryckeriet, Stockholm 2006

Till regeringen

Datum 2006-12-28

Dnr 31-2006-1139

Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar

Riksrevisionen har granskat de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens tillkännagivande år 2001 beträffande anslag som regeringen disponerar och fördelar. Resultatet av granskningen redovisas i denna rapport.

Företrädare för Regeringskansliet har fått tillfälle att faktagranska och lämna synpunkter på utkast till revisionsrapport.

I enlighet med 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet överlämnas rapporten till regeringen. Rapporten överlämnas samtidigt till Riksrevisionens styrelse.

Riksrevisor *Lennart Grufberg* har beslutat i detta ärende. Revisor *Liv Hammargren* har varit föredragande. Revisionsledare *Christina Jerreström* och revisionsdirektör *Pierre Gunnarsson* har medverkat i granskningen. Granskningsområdeschef *Charlotta Gustafsson* har medverkat i den slutliga handläggningen.

Lennart Grufberg

Liv Hammargren

För kännedom:
Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Innehåll

Sammanfattning	7
1 Bakgrund	9
1.1 Motiv för granskningen	9
1.2 Granskningens syfte och frågeställningar	11
1.3 Metod	11
2 Anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition	12
2.1 Bestämmelser om anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition	13
2.2 Anvisning och tilldelning av anslag	13
2.3 Regeringens redovisningsskyldighet	15
2.4 Regeringsbeslut och Regeringskanslibeslut	16
2.5 Regeringskansliets interna bestämmelser	17
3 Regeringens åtgärder och återrapporering	19
3.1 Riksdagens tillkännagivande	19
3.2 Åtgärder inom Regeringskansliet	20
3.3 Regeringens återrapporering	22
4 Resultatet av regeringens åtgärder	25
4.1 Förändringar över tiden av bidragsfördelningen	25
4.2 Vad används bidragsmedlen till?	28
4.3 Redovisningen av bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar	31
4.4 Riktlinjerna för bidragsgivning har reviderats	34
4.5 Regeringens och Regeringskansliets bidragshantering i praktiken	37
5 Slutsatser	41
5.1 Bidrag ska bara hanteras av regeringen undantagsvis	41
5.2 Bidrag bör om så är möjligt hanteras av förvaltningsmyndigheter	42
5.3 Volymen av bidrag har minskat	42
5.4 Regeringen har inte redovisat sin bedömning av riksdagens tillkännagivande i alla delar	42
5.5 Anslagsredovisningen har förbättrats	43
5.6 Oklart hur regeringen ska rapportera resultatet	43
5.7 Internrevisionen får granska bidragshanteringen	44
5.8 Regeringskansliets interna riktlinjer följs inte alltid	45
Källor	47
Bilaga 1: Sammanställning av svar från departementen	51

Sammanfattning

Enligt svensk förvaltningstradition ska förvaltningsmyndigheterna under regeringen sköta den operativa verksamheten, som t.ex. att betala ut bidrag. Ibland tar dock regeringen på sig uppgiften att handlägga bidrag eller ålägger Regeringskansliet att göra det. I en granskning som Riksdagens revisorer genomförde år 2001 konstaterades brister beträffande styrning, kontroll och organisation av bidrag som hanterats av regeringen och Regeringskansliet. Granskningen ledde till att riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen med krav på att åtgärder skulle vidtas för att komma till rätta med problemen. I denna granskning har Riksrevisionen granskat om regeringen vidtagit de åtgärder som riksdagen uttryckte önskemål om i tillkännagivandet.

Riksrevisionens granskning visar att regeringens redovisning med anledning av riksdagens tillkännagivande inte har varit fullständig. Regeringen har t.ex. inte redovisat varför man inte ändrat i instruktionen för Regeringskansliet så att Regeringskansliet ska lämna resultatredovisning. Enligt Riksrevisionen är frågan om resultatredovisning för Regeringskansliet komplicerad, då Regeringskansliet skulle komma att bedöma och redovisa resultatet av regeringens beslut. Riksrevisionen anser att information om regeringens och Regeringskansliets åtaganden i stället skulle kunna redovisas i särskilda resultatskrivelser.

Riksrevisionens granskning visar även att regeringen har vidtagit åtgärder som fått praktiskt genomslag sedan riksdagens tillkännagivande år 2001. Riksrevisionen har inte funnit att några nya stora bidragssatsningar har introducerats som hanteras av regeringen eller Regeringskansliet. Volymen av de bidrag som ingår i granskningen har mer än halverats mellan åren 2001 och 2005. Dessutom har Regeringskansliets anslagsredovisning i årsredovisningen förbättrats. En checklista har upprättats i Regeringskansliet som bl.a. syftar till att åstadkomma en prövning av om ett projekt eller program, som t.ex. kan innebära bidragsgivning ska hanteras av regeringen eller Regeringskansliet eller om någon förvaltningsmyndighet kan sköta handläggningen. Regeringskansliets riktlinjer för hanteringen av bidrag har dessutom förstärkts.

Trots att riktlinjerna för hanteringen av bidrag har förstärkts visar granskningen att vissa problem kvarstår beträffande kontroll och styrning av de bidrag som regeringen och Regeringskansliet alltjämt hanterat. Bidrag har i flera fall betalats ut utan stöd av riktlinjerna. Hur riktlinjerna ska tillämpas är inte allmänt känt bland tjänstemän i Regeringskansliet som handlägger bidrag. Flera känner inte heller till förekomsten av riktlinjerna. Riksrevisionen konstaterar också att Regeringskansliet saknar system som gör det möjligt att ge en samlad och systematisk redovisning av bidragen, vilket i sin tur kan försvåra uppföljning och rapportering till riksdagen.

1 Bakgrund

1.1 Motiv för granskningen

En grundläggande utgångspunkt för regeringsformens bestämmelser är att det är regeringen som på riksdagens uppdrag *leder* den statliga verksamheten. Olika statliga förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen ansvarar för att *genomföra* den operativa verksamheten.¹ Regeringskansliet är regeringens beredningsorgan, vars främsta uppgift är att bereda regeringsärenden.²

I praktiken saknas emellertid en klar rågång mellan de politiska, ledande uppgifterna och de verkställande uppgifterna. Ibland har regeringen tagit på sig eller ålagt Regeringskansliet att utföra arbetsuppgifter som enligt regeringsformens uppdelning ska utföras av förvaltningsmyndigheter. Det har inte varit ovanligt att olika regeringar genom åren t.ex. fungerat som bidragsfördelare.³

Att regeringen tagit på sig denna typ av förvaltningsuppgifter har riksdagen inte ansett stå i strid med svensk förvaltningstradition⁴, och juridiskt sett har det inte heller inneburit några problem. Vad som i stället diskuterats har varit frågan om hur effektiv regeringen och Regeringskansliet varit då de fungerat som verkställande myndigheter.

Flera utvärderingar och granskningar av enskilda projekt och program av förvaltningskaraktär som bedrivits av regeringen och inom Regeringskansliet har genomförts. Utvärderingarna och granskningarna har bl.a. genomförts av Riksdagens revisorer, Riksrevisionsverket, konstitutionsutskottet, Statskontoret och enskilda forskare.⁵ Slutsatserna i flera av dessa utvärderingar och granskningar är att det förekommit problem vad gäller effektiviteten, styrningen och kontrollen av bidragssystem som regeringen eller Regeringskansliet hanterat. Brister har bl.a. konstaterats beträffande hur bidragsprogrammen organiserats och styrts samt beträffande kontrollen av bidragen. Det har även i flera fall varit svårt att i efterhand kunna utvärdera i vilken mån projekten nått sina mål. Sommaren 2005 aktuali-

---

¹ 11 kap. 8 § regeringsformen.

² 7 kap. 1 § regeringsformen.

³ Förs. 2000/01:RR14, underbilaga 2.

⁴ Bet. 2001/02:KU5, rskr. 2001/02:40.

⁵ För en sammanfattning av slutsatserna från tidigare utvärderingar och granskningar, se Riksrevisionens förstudie *Hanteringen av särskilda medel till regeringens och Regeringskansliets disposition*, bilaga 1, 2003-11-28.

serades åter problemen med regeringens och Regeringskansliets fördelning av bidrag då det uppdagades att en tjänsteman inom Näringsdepartementet hade förskingrat bidragsmedel avsedda för jämställdhetsfrämjande verksamhet som han haft i uppgift att handlägga.⁶

1.1.1 *Riksdagens tillkännagivande*

År 2000 genomförde Riksdagens revisorer en granskning av vissa av de anslag som regeringen och Regeringskansliet disponerat under åren 1997–2000. Granskningens huvudsyfte var att studera hur styrning, insyn och kontroll fungerat i projekt där regeringen själv ansvarat för beredning, beslut och genomförande av bidragsfördelning.⁷

Med anledning av revisorernas förslag beslutade riksdagen i november 2001 att göra ett tillkännagivande till regeringen.⁸ I tillkännagivandet betonade riksdagen regeringens ledande, styrande och samordnande roll i förhållande till förvaltningsmyndigheterna. Sammanfattningsvis riktade riksdagen följande synpunkter och önskemål till regeringen beträffande bidrag som regeringen eller Regeringskansliet själv fördelar:

- Bättre beslutsunderlag och en utökad resultatrapportering
- Förbättrad bidragshantering
- Skärpta krav på redovisning och revision
- En samlad översyn av föreskrifter m.m.

För en mer utförlig redogörelse av riksdagens tillkännagivande, se vidare avsnitt 3.1.

1.1.2 *Riksrevisionens förstudie 2003*

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande år 2001 genomförde Riksrevisionen hösten 2003 en förstudie av hanteringen av medel som står till regeringens och Regeringskansliets disposition. Riksrevisionens slutsats i förstudien var att avvakta med en granskning till dess de åtgärder som regeringen och Regeringskansliet sagt sig stå i begrepp att vidta kunde förväntas ha fått genomslag.

---

⁶ Se t.ex. DN 2005-07-27 artikeln *Miljoner betalas ut utan krav*.

⁷ Förs. 2000/01:RR14.

⁸ Bet. 2001/02:KU5, rskr. 2001/02:40.

1.2 Granskningens syfte och frågeställningar

Riksrevisionen beslutade hösten 2006 att inleda en granskning av hanteringen av bidragsmedel som regeringen och Regeringskansliet fördelar. Syftet med denna granskning är att granska om regeringen för att komma till rätta med de problem som tidigare uppmärksammats har vidtagit de åtgärder som riksdagen uttryckt önskemål om. Granskningen ska ge svar på följande frågor:

- Har regeringen vidtagit åtgärder för att hantera de problem som riksdagen pekat på i sitt tillkännagivande?
  - a. Vilka åtgärder har regeringen i så fall vidtagit?
  - b. Motsvarar åtgärderna de önskemål riksdagen gav uttryck för i sitt tillkännagivande?
  - c. Har regeringen för riksdagen redovisat vilka åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandet?

1.3 Metod

För att besvara frågorna har Riksrevisionen studerat riksdagens och regeringens beslut. Andra underlag för granskningen har varit interna styrdokument från Regeringskansliet, Regeringskansliets årsredovisning och årsbok samt olika utredningar och rapporter.

Vidare har skriftliga frågor skickats till expeditionscheferna vid Regeringskansliets samtliga departement, utom Utrikesdepartementet där frågorna har ställts till rättschefen. Syftet med frågorna har varit att få uppgifter om omfattningen av och inriktningen på bidragshanteringen i Regeringskansliet.

Inom ramen för granskningen har intervjuer genomförts med representanter för Regeringskansliets förvaltningsavdelning och internrevision samt Finansdepartementets budgetavdelning.

Riksrevisionen har vidare analyserat Regeringskansliets riktlinjer för bidragsgivning till föreningar, stiftelser m.fl. som gäller från mars 2006 med avseende på förändringar i förhållande till tidigare riktlinjer.

I syfte att exemplifiera hur handläggningen av bidrag som regeringen och Regeringskansliet beslutat om fungerar i praktiken har Riksrevisionen gjort stickprov på nio bidragsutbetalningar. Stickproven avser bidragsutbetalningar från kontona 77–79 i Regeringskansliets redovisningssystem Agresso. De konton som omfattas är bidrag till kommuner, landsting, övriga organisationer och ideella föreningar, privata företag samt enskilda.

Stickproven omfattar bidrag som handlagts av olika departement. Såväl regeringsbeslut som regeringskanslibeslut ingår i stickproven.

Den minsta enskilda bidragsutbetalningen uppgår till 4 107 kronor och den största till 10 miljoner kronor. I vissa fall avser bidragsutbetalningarna delprojekt inom ramarna för större projekt, t.ex. i fallet med en demokratisatsning på Justitiedepartementet, där två bidrag om vardera 600 000 kronor granskats inom ramarna för ett projekt på 22 miljoner kronor.

Riksrevisionen har gått igenom akter och genomfört intervjuer med, eller via e-post kontaktat, handläggare för de bidragsutbetalningar som valts ut genom stickproven.

1.3.1 *Avgränsningar*

Det finns flera skäl till att regeringen och Regeringskansliet disponerar anslag (se vidare avsnitt 2.2.1). De anslag som behandlas i denna granskningsrapport är anslag där regeringen eller Regeringskansliet fattar beslut om fördelning av bidrag till särskilda projekt och program eller fristående bidrag, som inte betalas ut inom ramen för särskilda projekt eller program. Fokus för granskningen ligger således på bidragsfördelning av förvaltningskaraktär där regeringen och Regeringskansliet ikläder sig rollen som verkställighetsorgan.

Granskningen omfattar bidrag som regeringen eller Regeringskansliet fördelar till såväl enskilda som offentliga mottagare. Enskilda mottagare är föreningar, stiftelser, företag eller enskilda personer. Offentliga mottagare är kommuner och landsting. Granskningen omfattar inte myndigheter och internationella organisationer.

Orsaken till att bidrag till internationella organisationer inte omfattas är att dessa bidrag till största delen utgörs av Sveriges medlemsavgifter i dessa organisationer. Hanteringen av medlemsavgifterna medför inte samma typ av krav på handläggning som den bidragsgivning som denna granskning är inriktad på.

2 Anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition

Riksdagen anvisar anslag för olika ändamål utifrån regeringens förslag i budgetpropositionen. Beslut om anslag innebär att medel ställs till regeringens förfogande för de av riksdagen beslutade ändamålen. Utifrån riksdagens beslut tilldelar regeringen myndigheterna anslag i form av dispositionsrätt. Även Regeringskansliet kan i egenskap av myndighet tilldelas dispositionsrätt. Regeringen kan också avstå från att ge myndigheter rätt att disponera anslag eller delar av anslag. I stället står då dessa medel till regeringens disposition.

2.1 Bestämmelser om anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition

Riksdagens styrning av regeringens och myndigheternas anslagsutnyttjande uttrycks i 9 kap. 2 § regeringsformen där det föreskrivs att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt. Av 9 kap. 3 § framgår att riksdagen anvisar anslag till angivna ändamål och att dessa beslut tas upp i statsbudgeten. Enligt 9 kap. 8 § står statens medel och dess tillgångar till regeringens disposition. Undantaget från detta är tillgångar avsedda för riksdagen och dess myndigheter.⁹

I budgetlagen finns bestämmelser om begränsningar i villkoren för utnyttjande av anslag.¹⁰ Enligt 7 § får regeringen besluta om begränsningar i villkoren för utnyttjande av anslag då den tilldelar en myndighet ett anslag. Av budgetlagens 8 § framgår att regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av statsfinansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

2.2 Anvisning och tilldelning av anslag

Regeringsformen innehåller inga inbyggda spärrar vad gäller riksdagens rätt att bestämma om utgifterna. Riksdagen kan i detalj ange vad anslagen ska användas till. Riksdagen kan också välja att ge stora klumpanslag, dvs. i praktiken ge regeringen vidsträckta bemyndiganden att själv närmare

---

⁹ Regeringsformen (1974:152).

¹⁰ Lagen (1996:1059) om statsbudget.

fördela medlen till myndigheterna.¹¹ Varje utgiftsbeslut av regeringen eller någon myndighet måste grundas på ett riksdagsbeslut och följa de villkor för medlens användning som kan ha ställts upp i riksdagsbeslutet.

I regleringsbrevet till en myndighet kan regeringen meddela ytterligare villkor för medlens användning, förutsatt att dessa villkor inte strider mot riksdagens beslut.¹² Riksdagens beslut avser hela anslag, sedan är det regeringen som gör en uppdelning i anslagsposter. Vilka poster ett anslag är indelat i och vem som disponerar respektive post framgår av regleringsbrevet. I många fall finns det också villkor för respektive anslagspost. Av villkoret kan det framgå hur posten ska användas. Beslut om anslag som regeringen disponerar redovisas inte genom regleringsbrev utan genom utdrag ur protokoll från regeringssammanträde eftersom regeringen inte ger regleringsbrev till sig själv.

Anslag, anslagspost och delpost definieras i anslagsförordningen enligt följande:

- Anslag – ett av riksdagen anvisat anslag som regeringen tilldelat en myndighet med ett visst belopp för ett bestämt ändamål.
- Anslagspost och delpost – ett belopp som har förts upp under ett visst anslag i form av en post eller en delpost och som avser ett visst deländamål.¹³

Regeringen kan också besluta om att själv disponera ett anslag eller del av anslag. Anledningen till detta kan vara att regeringen vill ha bättre kontroll över pengarna och att användningen av dessa ska innefatta ett ställningstagande från regeringen i egenskap av politiskt organ.¹⁴ Regeringen kan också låta Regeringskansliet i egenskap av myndighet disponera anslag eller delar av anslag.

2.2.1 *Flera skäl till att regeringen och Regeringskansliet disponerar medel*

Det finns flera skäl till att regeringen och Regeringskansliet disponerar anslag och anslagsposter. Dels handlar det om medel till regeringens och Regeringskansliets administrativa verksamhet, dvs. förvaltningsanslaget. Andra anslag är bidrag eller avgifter till olika internationella organisationer. Regeringen kan också, som ett led i styrningen av en förvaltningsmyndighet, välja att hålla inne anslag eller anslagsposter för att fördela vid ett senare tillfälle under pågående budgetår.

---

¹¹ Bet. 1996/97:KU25 s. 13.

¹² Förs. 2000/01:RR14 s. 25.

¹³ Anslagsförordningen (1996:1189).

¹⁴ Cirkulär nr Fi 2003:6.

Regeringen och Regeringskansliet disponerar även anslag där regeringen tagit på sig eller ålagt Regeringskansliet operativa uppgifter genom att själv fatta beslut om fördelning av bidrag till olika ändamål. Detta är uppgifter som, enligt den svenska förvaltningsmodellen, normalt ankommer på statliga myndigheter att utföra.¹⁵

Det totala anslagsbelopp som regeringen och Regeringskansliet disponerat mellan 2001 och 2005 har varierat mellan ca 13 och 18 miljarder kronor årligen. Detta motsvarar cirka 2 % av statsbudgetens utgifter.¹⁶

2.3 Regeringens redovisningsskyldighet

Av budgetlagens 44 § framgår att regeringen är redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och de övriga tillgångar som står till regeringens disposition.

2.3.1 Regeringskansliets årsredovisning

Sedan Regeringskansliet blev en myndighet år 1997 har en gemensam årsredovisning och ett gemensamt årsbokslut tagits fram för myndigheten. I årsredovisningen kommenterar Regeringskansliet utfallet av förvaltningsanslagen. Utfallet av sakanslagen som står till regeringens eller Regeringskansliets disposition redovisas i anslagsredovisningen men kommenteras inte i övrigt. Detta är i enlighet med instruktionen för Regeringskansliet. Av Regeringskansliets instruktion framgår att Regeringskansliet ska använda sig av samma ekonomiadministrativa regler som gäller för myndigheter under regeringen, om inte regeringen beslutar något annat. Det framgår också att Regeringskansliet är undantaget från kravet på resultatredovisning.¹⁷ Detta innebär att Regeringskansliet till skillnad från förvaltningsmyndigheterna inte behöver redovisa verksamhetens resultat i förhållande till de mål och krav på återrapportering som regeringen har angett i regleringsbrev eller något annat beslut.¹⁸ Enligt budgetlagen ska dock regeringen redovisa de resultat som uppnåtts på olika verksamhetsområden.¹⁹ Detta krav på resultatredovisning omfattar också Regeringskansliets verksamhet.²⁰

---

¹⁵ Förs. 2000/01:RR14.

¹⁶ Regeringskansliets årsredovisningar för åren 2001–2005.

¹⁷ Förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

¹⁸ Jfr Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, 3 kap. 1 §.

¹⁹ Lagen (1996:1059) om statsbudgeten, 2 §.

²⁰ Bet. 2004/05:KU10.

2.3.2 Regeringskansliets årsbok

Sedan år 1998 ger Regeringskansliet ut en årsbok som innehåller en redovisning av några särskilda frågor som präglat det gångna året. I årsboken beskrivs också vad respektive departement arbetat med under denna tid. Enligt Regeringskansliets förvaltningsavdelning kan årsboken ses som ett komplement till årsredovisningen. Årsboken ska dock inte betraktas som en resultatredovisning.²¹ Enligt konstitutionsutskottet har Regeringskansliet utvecklat och förbättrat regeringens och Regeringskansliets redovisning av resultat genom den redovisning som görs i årsboken.²²

2.4 Regeringsbeslut och Regeringskanslibeslut

Ärenden som avgörs av regeringen benämns *regeringsärenden*. Huvudregeln är att alla ärenden som inkommer till Regeringskansliet eller som initieras där är regeringsärenden. Beslutsformen är kollektiv²³. Ett undantag från huvudregeln är ärenden som avgörs av ett enskilt statsråd, s.k. *regeringskansliärenden*. Statsrådet fattar då inte beslut i egenskap av medlem av regeringen utan som chef i Regeringskansliet. I många fall kan beslutanderätten i regeringskansliärenden delegeras till tjänstemän i Regeringskansliet. Såsom varande chefer i Regeringskansliet har statsråden då i uppgift att på en övergripande nivå tillse att verksamheten bedrivs författningsenligt och effektivt.²⁴

Att ett ärende kan avgöras som ett regeringskansliärende framgår oftast av bestämmelse i lag eller annan författning. I instruktionen för Regeringskansliet pekas Regeringskansliet ut som beslutande myndighet i flera olika slags ärenden.²⁵ Det finns också ett flertal författningar av vilka det framgår att ärenden kan avgöras som regeringskansliärenden. Det förekommer även att regeringen genom bemyndigande ger Regeringskansliet, ett departement eller ett statsråd egen beslutanderätt. Ett exempel är bemyndigande i regleringsbrev, som ger Regeringskansliet rätt att disponera anslag eller anslagsposter.²⁶

Formen för hur beslut fattas avseende de anslag som regeringen respektive Regeringskansliet disponerar skiljer sig åt. För att få använda de anslag som regeringen disponerar krävs ett regeringsbeslut. För att få använda de anslag som är ställda till Regeringskansliets disposition krävs inget regeringsbeslut eftersom det är myndigheten Regeringskansliet som

²¹ Regeringskansliets förvaltningsavdelning, intervju, 2003-10-13.

²² Bet. 2004/05:KU10.

²³ Regeringsformen, 7 kap. 3 §.

²⁴ Konstitutionsutskottet, PM 2006-10-17, Beslut i regeringskansliärenden.

²⁵ Förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

²⁶ Konstitutionsutskottet, PM 2006-10-17, Beslut i regeringskansliärenden.

disponerar dessa anslag. Beslutet kan fattas av ett enskilt statsråd eller av en tjänsteman som statsrådet har delegerat beslutsrätten till.

2.5 Regeringskansliets interna bestämmelser

Anslag som står till Regeringskansliets disposition, bl.a. medel som fördelas som bidrag, kommenteras i några av Regeringskansliets interna handledningar.

2.5.1 *Gula boken*

I "*Gula boken – Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet*" anges att i princip får endast sådana anslag disponeras av Regeringskansliet som avser Regeringskansliets, utrikesförvaltningens eller kommittéväsandets administration eller som avser beredning eller uppföljning av ett regeringsärende. Exempel på sådana ärenden är anordnande av konferenser, konsult-hjälp eller information till allmänheten om ny lagstiftning och andra beslut. Andra beslut om disposition av anslag bör fattas av regeringen om beslutet kräver ett ställningstagande från regeringen i egenskap av politiskt organ. I övriga fall bör beslut fattas av någon myndighet under regeringen.²⁷

2.5.2 *Handledning för regleringsbrev*

Riktlinjer för departementens beredning av anslag anges årligen i en intern handledning som Finansdepartementets budgetavdelning ansvarar för. Riktlinjerna i handledningen "*Regleringsbrev och andra styrdokument för år 2006*"²⁸ avseende anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition liknar dem som anges i Gula boken. Det understryks att Regeringskansliet i huvudsak bara ska disponera anslag till den interna verksamheten samt att regeringen disponerar anslag som innefattar beslut som kräver ett ställningstagande från regeringen i egenskap av politiskt organ.

Av handledningen framgår också att det i regleringsbrev behövs en precisering av vad ett anslag får användas till i de fall ändamålet med ett anslag inte är givet och att dessa preciseringar utformas som villkor i regleringsbreven.

2.5.3 *Checklista för särskilda projekt och program*

År 2004 beslutade Regeringskansliets förvaltningschef om en checklista för Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och program.²⁹ Särskilda

---

²⁷ Ds 1998:39, s. 54.

²⁸ Cirkulär nr Fi 2005:6.7, 2005-09-02.

²⁹ FA2004/167/STAB.

projekt och program omfattar verksamhet av förvaltningskaraktär som finansieras med medel från något anslag till regeringens eller Regeringskansliets disposition. Det kan bl.a. handla om fördelning av bidrag från dessa anslag. Checklistan anger de ramar som gäller för hur ett projekt eller program ska hanteras avseende organisation, ansvar, finansiering m.m. (Se vidare avsnitt 3.2.2.)

2.5.4 *Riktlinjer för bidragsgivning*

Inom Regeringskansliet finns det sedan år 2001 riktlinjer för hur bidrag till föreningar, företag och enskilda ska hanteras.³⁰ Riktlinjerna kan också användas för ärenden om bidrag till kommuner, landsting och myndigheter när dessa konkurrerar med enskilda om bidrag. Riktlinjerna gäller för bidrag som beslutas av regeringen eller Regeringskansliet och som inte regleras i någon särskild förordning eller annan författning. Dessa riktlinjer anger hur själva bidragsfördelningen ska hanteras. Riktlinjerna har uppdaterats i januari 2006.³¹ Förutom dessa riktlinjer har t.ex. Utrikesdepartementet tagit fram kompletterande riktlinjer för bidragsgivning. (Se vidare avsnitt 4.4.1.)

2.5.5 *Olika sätt att fördela bidrag*

Bidrag där regeringen eller Regeringskansliet fattar beslut om fördelningen betalas ut såväl inom ramen för särskilda projekt eller program som utanför sådana satsningar. Vissa bidrag betalas även ut via kommittéer.³²

En kommitté är en tillfällig myndighet med ett särskilt uppdrag. Kommittén fungerar som en enskild myndighet i sina beslut, men är administrativt en del av Regeringskansliet. Detta innebär bl.a. att redovisningen av kommittéernas verksamhet görs inom ramen för Regeringskansliets årsredovisning. Regeringsbeslutet som kommitténs uppdrag utgår ifrån är styrande för vad kommittén ska göra. Till exempel måste kravet på återrapportering vara inskrivet i det regeringsuppdrag som ligger till grund för kommitténs verksamhet för att kommittén ska behöva återrapportera resultatet av verksamheten.

Det varierar även vem som tar initiativ till att en bidragsutbetalning kommer till stånd. Regeringen kan gå ut med en uppmaning till presumtiva bidragsmottagare att söka bidraget, men det kan även komma ansökningar utan att något bidrag har utlysts.³³

---

³⁰ Utdrag ur protokoll RK § 29, FA 1999/387/EK, 2001-02-26.

³¹ RKF C 2006:1, FA 2006/118/JA.

³² Riksrevisionens uppdelning har också verifierats i samband med intervjuer vid Regeringskansliet.

³³ Intervju på Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08.

3 Regeringens åtgärder och återrapportering

Med anledning av att riksdagen år 2001 gjorde ett tillkännagivande om anslag som regeringen disponerar och fördelar har regeringen vidtagit åtgärder och lämnat information om dessa till riksdagen.

3.1 Riksdagens tillkännagivande

Riksdagens tillkännagivande med anledning av Riksdagens revisorers förslag om anslag som regeringen och Regeringskansliet disponerar och fördelar beslutades i november 2001.³⁴ Nedan följer en redogörelse för tillkännagivandets innehåll.

- *Principiella synpunkter*

I sitt tillkännagivande slog riksdagen fast att den svenska förvaltningsmodellen går att förena med att regeringen ibland tar på sig rollen som bidragsfördelare. Med hänvisning till arbetsfördelningen mellan regeringen, Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheterna bör dock regeringen och Regeringskansliet endast undantagsvis hantera enskilda bidragssystem. Sådana undantag kan t.ex. vara att ett anslag ska fördelas över flera olika politikområden.

Vidare innebär riksdagsbeslutet att regeringen bör anmäla för riksdagen när ett nytt bidragssystem av mer omfattande slag ska introduceras. Detta eftersom riksdagen som underlag för sina anslagsbeslut bör känna till om regeringen själv avser att hantera bidragssystemet.

- *Skärpta krav på redovisning och revision*

Riksdagen menade att instruktionen för Regeringskansliet borde ändras så att Regeringskansliet i sin årsredovisning blev skyldigt att lämna resultatredovisningar i de fall då regeringen tar på sig rollen som bidragsfördelare. Riksdagen menade även att vissa ekonomiadministrativa frågor borde prövas av regeringen, bl.a. bristande överensstämmelse mellan regleringsbrev och anslagsredovisning.

Vid tiden för riksdagens tillkännagivande var frågan om Regeringskansliets internrevision föremål för översyn. Riksdagen ansåg att internrevisionens möjlighet att granska användningen av den aktuella typen av anslag borde beaktas i översynen.

---

³⁴ 2000/01:RR14, bet. 2001/02:KU5, rskr. 2001/02:40.

- *Förbättrad bidragshantering*

I tillkännagivandet slog riksdagen fast att regeringens beslut om fördelning av stöd i projektform bör regleras i förordningar i vilka kriterierna för bidragsfördelningen framgår. Dessutom bör särskilda delegationer i regel tillskapas för berednings- och beslutsuppgifter som rör projekten.

- *Bättre beslutsunderlag och en utökad resultatrapportering*

Riksdagen ansåg att samma krav bör kunna ställas på regeringen då den hanterar bidragsmedel som på varje annan statlig myndighet. I första hand innebär detta att budgetlagens bestämmelser bör tillämpas på ett likartat sätt, oavsett vilket organ som ansvarar för medelshanteringen. Enligt tillkännagivande borde regeringen överväga vilka ändringar i föreskrifter eller riktlinjer som behövde vidtas för att få till stånd en förbättrad resultatredovisning till riksdagen av mål och resultat när regeringen eller Regeringskansliet disponerar anslagsmedel.

- *En samlad översyn av föreskrifter m.m.*

Riksdagen bedömde sammantaget att det fanns skäl att förbättra styrning, insyn och kontroll när regeringen hanterar bidrag. Därför borde en samlad översyn av såväl budgetlagen, berörda förordningar som interna riktlinjer inom Regeringskansliet genomföras. I tillkännagivandet uppmanade riksdagen regeringen att redovisa resultatet av översynen senast i samband med budgetpropositionen för 2003.

3.2 Åtgärder inom Regeringskansliet

3.2.1 Rapport med förslag om åtgärder för hanteringen av anslag

I januari 2003 publicerade Regeringskansliet rapporten *Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder*.³⁵ Rapporten var resultatet av ett projekt om effektivisering och rationalisering av Regeringskansliet som regeringen beslutade om i september 2001. I rapporten behandlas bl.a. hanteringen av anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition.

Av rapporten framgår att särskilda projekt och program innebär en rad fördelar då regeringen snabbt kan initiera verksamhet som t.ex. innebär tvärsektorielt arbete eller arbete som ställer krav på en temporär kraftsamling. De särskilda projekten och programmen kan organiseras på det sätt som är mest lämpligt för just den verksamhet som ska bedrivas. Flexibiliteten innebär att projektformen motsvarar nya krav på politiskt agerande. I rapporten

---

³⁵ SB 2001/8259.

uppmärksammar Regeringskansliet även de praktiska problem som Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och program medfört. (Se avsnitt 1.1.) I rapporten uttalar Regeringskansliet att förvaltningsmyndigheterna i största möjliga utsträckning bör genomföra uppgifter som är av förvaltningskaraktär. Det framgår också att regeringen, i särskilda resultat-skrivelser, bör lämna en resultatredovisning för projekten till riksdagen motsvarande den som myndigheter lämnar till regeringen.

Förslagen i rapporten *Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder* ledde till ett fortsatt beredningsarbete inom Regeringskansliet. Sommaren 2003 presenterade en arbetsgrupp en intern promemoria som bl.a. innehöll en kartläggning av vilka särskilda projekt som pågått inom Regeringskansliet under år 2002.³⁶ Kartläggningen visade att det under 2002 fanns ett 40-tal särskilda projekt i Regeringskansliet, varav cirka hälften fanns inom UD.

3.2.2 *Checklistan tas fram*

Ett resultat av rapporten *Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder* och den efterföljande arbetsgruppens arbete är den checklista för Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och program som beslutades av förvaltningschefen i september 2004.³⁷ Checklistan innehåller nio frågor. Dessa ska hjälpa Regeringskansliets tjänstemän att ställa sig de rätta frågorna då de förbereder ett projekt eller program. Checklistan syftar till att säkerställa att regeringens ställningstagande avseende verksamhet av typen särskilda projekt och program får ett enhetligt och tydligt genomslag. I första hand innebär detta att överväga om inte en förvaltningsmyndighet kan sköta verksamheten, t.ex. fördelningen av bidrag, i stället för regeringen eller Regeringskansliet.

3.2.3 *Internrevisionens arbete*

Under år 2003 granskade Regeringskansliets internrevision hur medel till regeringens och Regeringskansliets disposition styrdes och följdes upp. Denna granskning omfattade bl.a. särskilda projekt som finansieras av andra anslag än Regeringskansliets förvaltningsanslag. I sin granskning pekade internrevisionen på vissa brister i struktur och enhetlighet beträffande dessa anslag. Dessutom konstaterade man att det emellanåt fanns en osäkerhet i Regeringskansliet om vad anslagen fick användas till. Mot denna bakgrund rekommenderade internrevisionen att ansvaret för styrningen av sakanlagen

---

³⁶ Intervju, Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2003-10-13.

³⁷ FA2004/167/STAB.

borde förstärkas och förtydligas, att de övergripande styrdokumenterna borde utvecklas och att kraven borde tydliggöras.³⁸

3.3 Regeringens återrapportering

I budgetpropositionen för år 2004 bedömde regeringen att regeringen endast ska bedriva verksamhet av typen särskilda projekt och program om särskilda behov och förutsättningar föreligger. Regeringen angav att de frågor som riksdagen tagit upp i sitt tillkännagivande var under beredning och att man vidtagit åtgärder i anslutning till annat arbete som pågick inom Regeringskansliet. I mars 2004 informerade regeringen riksdagen om att tillkännagivandet var slutbehandlat.³⁹

3.3.1 Rapportering i budgetproposition och skrivelse

Rapporteringen i budgetpropositionen för 2004 innehåller en kort redogörelse av regeringens och Regeringskansliets pågående arbete. I propositionen angav regeringen att den beredde de frågor som riksdagens tillkännagivanden givit upphov till och att den översyn som riksdagen begärt hade inletts. Av propositionen framgick också att den första etappen av detta arbete redovisats i rapporten *Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder* (se avsnitt 3.2.1). I budgetpropositionen hänvisade regeringen även till att arbete med att vidareutveckla och tydliggöra riktlinjer och rutiner för kontroll och prövning av verksamhet av typen särskilda projekt och program pågick. Detta arbete ledde fram till checklistan som nämnts ovan. Vidare hänvisar regeringen till arbetet vid Regeringskansliets internrevision, dvs. den granskning internrevisionen genomförde under 2003 avseende hur medel till regeringens och Regeringskansliets disposition styrs och följs upp.

I redogörelsen för behandlingen av riksdagens skrivelser 2003/04 anger regeringen att riksdagens tillkännagivande om anslag som regeringen och Regeringskansliet disponerar och fördelar är slutbehandlat. Detta innebär att regeringen bedömt att man vidtagit de åtgärder som behövs för att tillgodose riksdagens tillkännagivande. I skrivelsen hänvisar regeringen till slutrapporten *Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder*, rapporteringen i budgetpropositionen för 2004 samt den checklista med riktlinjer för hantering av särskilda projekt och program som tagits fram.⁴⁰

---

³⁸ Redovisning av Internrevisionens verksamhet 2003, 2004-04-27.

³⁹ Skr. 2003/04:75.

⁴⁰ Skr. 2003/04:75.

3.3.2 *Vad regeringen inte har redovisat*

I den redovisning som regeringen lämnat till riksdagen med anledning av riksdagens tillkännagivande saknas information om delar av tillkännagivandet. Regeringen har t.ex. inte angett hur man ser på en ändring av instruktionen för Regeringskansliet avseende resultatredovisningar i de fall då regeringen tar på sig rollen som bidragsfördelare. Regeringens inställning till att stöd i projektform bör regleras i förordningar där kriterier för bidragsfördelningen framgår samt tillsättning av särskilda delegationer för berednings- och beslutsuppgifter som rör projekten, har inte heller kommenterats.

Det finns inget formellt krav på regeringen att genomföra riksdagens tillkännagivanden om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen. Konstitutionsutskottet har dock understrukt att om regeringen anser sig kunna underlåta att vidta de åtgärder ett tillkännagivande avser, måste regeringens bedömning vad gäller riksdagsbeslutet redovisas i samband med att regeringen lämnar sin redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut.⁴¹

---

⁴¹ Bet. 2001/02:KU20.

4 Resultatet av regeringens åtgärder

Regeringens ställningstagande i budgetpropositionen för 2004 om att regeringen endast om särskilda förutsättningar föreligger ska bedriva verksamhet av typen särskilda projekt och program omfattar även bidragsgivning som inte ingår i större program. Enligt representanter för Regeringskansliets förvaltningsavdelning ska ställningstagandet uppfattas som att arbetsfördelningen enligt den svenska förvaltningsmodellen mellan regeringens styrande, Regeringskansliets beredande och förvaltningsmyndigheternas operativa uppgifter ska upprätthållas vad gäller bidrag som är av förvaltningskaraktär.⁴²

4.1 Förändringar över tiden av bidragsfördelningen

Med hjälp av uppgifter från Regeringskansliets årsredovisning samt uppgifter från Regeringskansliets ekonomisystem, Agresso, har Riksrevisionen kartlagt utvecklingen över tiden avseende medel som regeringen och Regeringskansliet disponerar.

Av tabell 1 framgår att de medel som står till regeringens och Regeringskansliets disposition ökade från 12,9 miljarder kronor år 2002 till 18,2 miljarder kronor år 2005.

Medlen som står till *Regeringskansliets* disposition utgörs bl.a. av Regeringskansliets förvaltningsanslag (anslag 90:5 utg.omr.1) som uppgår till drygt 5 miljarder kronor årligen. Dessutom disponerar Regeringskansliet stora delar av biståndsanslaget (anslag 8:1 utg.omr. 7). Dessa biståndsmedel har ökat över åren. År 2005 uppgick denna post till drygt 7 miljarder kronor. De anslag som Regeringskansliet disponerar utöver biståndsanslaget och förvaltningsanslaget har minskat kontinuerligt under samma period från 2,5 miljarder kronor år 2002 till 2 miljarder kronor år 2005.

De medel som står till *regeringens* disposition minskade under åren 2003 och 2004 från 1,5 respektive 1,3 miljarder kronor för att sedan mer än fördubblas år 2005 till 3,5 miljarder kronor. Anledningen till detta var främst att regeringen år 2005 vidtog utgiftsbegränsande åtgärder gentemot myndigheterna och ställde medel som dragits in från myndigheterna till regeringens disposition.

---

⁴² Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08.

Tabell 1. Fördelningen mellan regeringen och Regeringskansliet av anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition åren 2002–2005 (mdkr)

	2002	2003	2004	2005
Tilldelning enligt regeringsbrev till regeringen	2,1	1,5	1,3	3,5
Tilldelning enligt regeringsbrev till Regeringskansliet*	2,5	2,5	2,1	2,0
Regeringskansliets förvaltningsanslag	5,0	5,2	5,4	5,4
Regeringskansliets biståndsanslag	3,3	4,8	6,3	7,3
Summa	12,9	14,0	15,1	18,2

Källa: Regeringskansliets ekonomiavdelning samt Regeringskansliets årsredovisningar 2002 till 2005.

*Exkl. Regeringskansliets förvaltningsanslag och biståndsanslag.

4.1.1 Minskande bidragsutbetalningar

Tabell 2 nedan visar att bidragen till kommuner, landsting, övriga organisationer och ideella föreningar, privata företag och enskilda har minskat kraftigt över tiden. Totalt har denna kategori av bidragsutbetalningar minskat från 3,4 till 1,5 miljarder kronor, eller från ca 20 % till ca 8 % av de medel som regeringen och Regeringskansliet disponerat åren 2001 t.o.m. 2005. Att summan av lämnade bidrag⁴³ från anslag som regeringen och Regeringskansliet disponerar under tidsperioden har ökat något beror på att bidrag som ligger utanför den här granskningen, såsom bidrag till statliga myndigheter och bolag, bidrag till internationella organisationer och bidrag till andra länder har ökat.

⁴³ Transfereringsavsnittet i resultaträkningen.

Tabell 2. Medel till regeringens och Regeringskansliets disposition i relation till statsbudgeten åren 2001–2005 (mdkr)

År	2001	2002	2003	2004	2005
Tilldelning enligt regleringsbrev	17,2	12,9	14,0	15,1	18,2
Varav transfereringar (lämnade bidrag)	9,4	7,8	8,8	10,1	11,0
Varav bidrag till kommuner, landsting, ideella org./fören. privata företag och enskilda	3,4	2,1	2,7	1,5	1,5

Källa: Regeringskansliets årsredovisning 2002–2005.

Tabell 3 visar att av de bidragsmottagare som är relevanta för den här granskningen, är det framför allt bidragen till kommuner och landsting som minskat från knappt 2,8 miljarder kronor år 2001 till knappt 1 miljard kronor år 2005. Även bidrag till privata företag har minskat avsevärt över tiden. Bidrag till enskilda ökade markant under år 2005. Anledningen till detta är att 52 miljoner kronor betalades ut som engångsersättning till talidomidskadade.⁴⁴ Räknas dessa 52 miljoner kronor bort har även bidragen till enskilda minskat.

⁴⁴ Anslag 13:9, utg.omr. 9, Ersättning till talidomidskadade.

Tabell 3. Bidrag till kommuner, landsting, ideella organisationer och föreningar, privata företag samt enskilda personer åren 2001–2005 (mnkr).⁴⁵

Källa: Utdrag ur Regeringskansliets ekonomisystem.

År	2001	2002	2003	2004	2005
Konto					
Kommuner och landsting (konto 7751, 7761, 7771, 7781)	2 773	1 482	1 992	795	968
Organisationer och ideella föreningar (konto 7911, 7912)	579	604	719	677	450
Privata företag (konto 7921)	44	41	13	17	2
Enskilda (konto 7931)	4	2	5	7	55
Summa	3 400	2 130	2 729	1 496	1 476

4.1.2 Inga nya stora projekt eller program

Riksrevisionen har under sin granskning inte kunnat finna att regeringen har introducerat några mer omfattande projekt eller program som innebär bidragsfördelning sedan riksdagens tillkännagivande år 2001. Med ”mer omfattande” avses särskilda projekt eller program som omfattar bidragssatsningar som närmar sig miljardbelopp liknande de som var aktuella vid tillkännagivandet, t.ex. Östersjömiljarden och Kretsloppsmiljarden. Samtliga personer som har intervjuats har också varit av denna uppfattning.⁴⁶

4.2 Vad används bidragsmedlen till?

Riksrevisionen har även bitt departementen att redovisa vilka särskilda projekt och program som är av förvaltningskaraktär och innefattar bidragsgivning som bedrivits i respektive departement åren 2002, 2005 samt 2006. Svaren från departementen bekräftar bilden av att inga nya omfattande bidragsprogram har introducerats under senare år. Flera departement har i sina svar till Riksrevisionen redovisat vad man uppfattat som särskilda

⁴⁵ Uppgifterna i tabellen nedan består av uppgifter från Regeringskansliets ekonomisystem, Agresso. Agresso innehåller olika konton för olika grupper av bidragsmottagare (kontoklass 77–79). I tabellen redovisar vi de konton som är aktuella för granskningen. Vi har därför sorterat bort konton som omfattar statliga myndigheter och bolag, internationella organisationer, bidrag till andra länder och EU-institutioner, bidrag in natura samt till förmedling av tjänster.

⁴⁶ Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08 och 2006-11-10.

projekt eller program som innefattar bidragsfördelning. Storleksmässigt rör det sig emellertid om projekt som ligger långt under de miljardsatsningar som var aktuella i den granskning som låg till grund för riksdagens tillkännagivande.

Departementens redovisning av förekomsten av projekt och program som Riksrevisionen efterfrågat skulle innefatta den tidsperiod som det särskilda projektet eller programmet funnits. Redovisningen skulle också innehålla uppgifter om vilket anslag som använts, hur mycket pengar som fördelats som bidrag samt om bidraget betalats ut med stöd av förordning, Regeringskansliets riktlinjer för bidragshantering eller någon annan regel.

Av svaren från departementen framgår att de haft svårt att besvara Riksrevisionens frågor. Svårigheten har legat i att bedöma vad som är att betrakta som särskilda projekt eller program där bidragsfördelning ingår och vad som är ett enskilt bidrag som inte ingår i något projekt eller program. Departementens redovisningar visar också att det varit svårt. Redovisningarna ser mycket olika ut och innehåller en blandning av uppgifter. Alla departement har heller inte lämnat fullständiga uppgifter. Det är därför inte möjligt att göra någon enhetlig redovisning av särskilda projekt eller program som innefattar bidragsfördelning från de tre åren Riksrevisionen efterfrågat.

4.2.1 Exempel på bidrag som departementen fördelar

Nedan redovisar vi några exempel från de svar departementen inkommit med. En redovisning av samtliga svar från departementen återfinns i bilaga 1.

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har uppgett att man handlagt fyra projekt de år som Riksrevisionen efterfrågat uppgifter om. År 2002 fördelades bidrag för information om hållbara lösningar inom bygg- och bostadssektorn. Totalt betalades 1,4 miljoner kronor ut. Under åren 2005 och 2006 har den ideella föreningen Internationella kemikaliesekretariatet fått 2 miljoner kronor årligen. Under samma år har 150 000 kronor respektive 200 000 kronor betalats ut inom projektet Samarbete med Malmö stad om hållbart byggande. År 2006 har 3 miljoner kronor betalats ut för bidrag till infrastrukturen för att lägga grunden för tillkomsten av ett eltekniskt centrum, High Voltage Valley.

Utrikesdepartementet har redovisat tre projekt. Projektet Nordisk-baltiska aktionsgruppen mot människohandel har pågått 2003–2006. År 2005 betalades 6,7 miljoner kronor ut. Östersjömiljarden 2 har pågått 1999–2006. Fram till och med juni 2006 hade ca 927 miljoner kronor betalats ut. Projektet Det är möjligt har pågått 2002–2005 och drygt en halv miljon kronor har betalats ut.

Inom kulturområdet redovisade Utbildnings- och kulturdepartementet sju bidragsutbetalningar för år 2005 som samtliga har ingått i projektet Mångkulturåret 2006. Det totala beloppet uppgår till knappt 2 miljoner kronor.

Vid Socialdepartementets socialförsäkringsenhet har nio projekt år 2002, tre projekt år 2005 samt två projekt år 2006 handlagts. Samtliga projekt har finansierats från anslag 19:1 anslagspost 5 Sjukpenning och rehabilitering. Totalt betalades knappt 13 miljoner kronor ut år 2002, ca 4,6 miljoner kronor år 2005 och ca 2,4 miljoner kronor år 2006. Mottagare har bl.a. varit universitet och högskolor, länsförsäkringskassor, kommuner och förbund.

4.2.2 *Alla bidrag betalas inte ut med stöd av tydliga regler*

Enligt Regeringskansliets checklista för särskilda projekt och program från 2004 kan regeringsbeslut i form av förordningar vara ett sätt att ange tydliga mål, en tydlig organisation och ansvarsfördelning för användningen av bidragsmedel. Ibland kan det dock vara lämpligare med beslut i annan form.⁴⁷

Riksrevisionen har inte haft möjlighet att inom ramen för denna granskning undersöka i vilken omfattning bidrag betalats ut med stöd av förordningar.⁴⁸ Vi kan endast ge exempel från de stickprov som granskats (se avsnitt 4.5) och de svar som inkommit från departementen.

Av den redovisning Riksrevisionen fått från departementen framgår att bidrag fördelas med stöd av såväl förordningar för de specifika bidragen som av Regeringskansliets riktlinjer för bidragsfördelning. Det finns även bidrag som betalas ut med riktlinjer som är specifika för det enskilda bidraget samt bidrag som betalas ut med stöd av villkor i regleringsbrev, men utan något regelstöd för själva hanteringen av bidraget. Av villkoren i regleringsbreven framgår sällan tydliga mål eller en tydlig organisation och ansvarsfördelning för användningen av bidragsmedel.

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har uppgett att projektet Information om hållbara lösningar inom bygg- och bostadssektorn har betalats ut med stöd av förordning. I de övriga två fallen, har utbetalningar gjorts med stöd av Regeringskansliets riktlinjer för bidragsgivning.

Inom Utrikesdepartementet har projektbidrag fördelats genom regeringskanslibeslut. Östersjömiljarden 2 som pågått sedan år 1997 och omfattat bidragsutbetalningar på totalt 927 miljoner kronor har utbetalats med stöd av ett särskilt riktlinjedokument Näringslivsutveckling i Östersjöregionen. Dokumentet är kortfattat och översiktligt. Punkter som tas upp i dokumentet handlar om vad medel får och inte få användas till, villkor för vad insatser med hjälp av medlen ska leda och inte leda till, beredningsrutiner samt till vem avrapportering ska göras.⁴⁹ Utrikesdepartementet har uppgett att majoriteten av de bidragsansökningar som hanteras inom departementet inte kan

⁴⁷ FA2004/167/STAB, s. 4–5.

⁴⁸ I en utredning från 2004 visar Statskontoret att de bidrag som staten sammantaget fördelar till ideella organisationer år 2003 till 70 % inte reglerades i förordning. Statskontoret 2004:17.

⁴⁹ Näringslivsutveckling i Östersjöregionen – Riktlinjer, UD1999/1608/EC.

hänförs till ett specifikt program med särskilt regelverk. Ansökningarna prövas mot bestämmelserna för anslag eller anslagsposter i regleringsbrevet.⁵⁰

Det har också framkommit att departement har betalat ut bidrag utan något stöd av riktlinjer eller förordning. Till exempel har Socialdepartementet uppgett att man mellan åren 2005 och 2007 handlägger ett projekt som syftar till att ta fram en handbok för genomförandet av FN:s konvention om barnets rättigheter. Inom projektet har ett bidrag på 1 miljon kronor betalats ut utan stöd av Regeringskansliets riktlinjer eller någon annan regel.

Inte heller de utbetalningar för åren 2002, 2005 och 2006 på ca 20 miljoner kronor som gjorts via Socialdepartementets socialförsäkringsenhet har betalats ut med stöd av Regeringskansliets riktlinjer eller förordning, utan enligt vad som angetts i regleringsbrevet. Av regleringsbrevet har det endast framgått att "anslagsposten disponeras för utveckling av rehabiliteringsarbetet samt för att ordna konferenser, debatter m.m. kring ohälsfrågorna".

4.3 Redovisningen av bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar

4.3.1 Tydligare redovisning i årsredovisningen

Regeringskansliets årsredovisning innehåller en anslagsredovisning över samtliga anslag och anslagsposter som regeringen och Regeringskansliet disponerat det aktuella året. I anslagsredovisningen kan rubriken på respektive anslag utläsas. Däremot framgår det inte alltid vad olika anslagsposter inom ett anslag använts till. I många fall är dessa endast rubricerade "Till regeringens disposition". I den förstudie som Riksrevisionen gjorde år 2003 uppmärksammade vi att det var svårt att särskilja om det är regeringen eller Regeringskansliet som disponerat ett anslag eller en anslagspost. En förbättring i 2005 års anslagsredovisning är att det framgår vilka anslag som regeringen disponerat genom att dessa är markerade med "/reg".

I Riksdagens revisorers granskning år 2001 redovisade revisorerna att det förekom att anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition som fanns upptagna i regleringsbrevet inte återfanns i anslagsredovisningen och vice versa. Det förekom också att anslag som behandlades åtskilt i anslagsredovisningen hade slagits ihop i regleringsbrevet.⁵¹ Riksrevisionen redovisade även i sin förstudie år 2003 enstaka fall av bristande överensstämmelse mellan anslagsredovisningen och regleringsbrevet.

⁵⁰ Uppgift från Utrikesdepartementet, 2006-12-01.

⁵¹ Förs. 2000/01:RR14.

Riksrevisionen har i samband med denna granskning inte gjort någon fullständig genomgång av anslagen liknande den Riksdagens revisorer gjorde. Några stickprov av olika anslag och anslagsposter för år 2005, totalt 100 olika anslag och anslagsposter, visar dock på en god överensstämmelse mellan uppgifterna i anslagsredovisningen och regleringsbrevet.

Denna granskning omfattar inte frågan om anslagsredovisningen formellt sett är korrekt. Riksrevisionens årliga granskning av Regeringskansliets årsredovisning har dock inte föranlett några invändningar sedan Riksrevisionens bildande år 2003.

4.3.2 *Resultatredovisning är inte möjlig enligt Regeringskansliet*

Regeringens resultatrapportering till riksdagen i budgetpropositionen bygger i första hand på myndigheternas redovisning i årsredovisningarna, bl.a. resultatredovisningarna. Enligt Regeringskansliets instruktion ska Regeringskansliet tillämpa de ekonomiadministrativa bestämmelser som gäller för myndigheter under regeringen, om regeringen inte beslutar något annat.

Som tidigare nämnts ska Regeringskansliet dock inte lämna resultatredovisning enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.⁵² I Regeringskansliets checklista för särskilda projekt och program motiveras detta med att förhållandet mellan Regeringskansliet och regeringen är sådant att det inte går att skilja Regeringskansliets resultat från regeringens.⁵³ I rapporten *Ett effektivare Regeringskansli – förslag till åtgärder* utvecklas vad som avses med detta ställningstagande. I rapporten bedömer Regeringskansliet att en förutsättning för att kunna lämna resultatredovisning av traditionellt snitt är att resultatet kan mätas och relateras till de mål som regeringen och riksdagen har satt upp. Det är också nödvändigt att myndigheten själv kan besluta om med vilka metoder och insatser dessa mål ska nås. Huvuduppgiften för Regeringskansliet är emellertid att lämna det stöd som behövs för att regeringen ska kunna genomföra sin politik. Regeringskansliet har därmed andra förutsättningar än förvaltningsmyndigheterna, och det är i regel inte möjligt att särskilja regeringens mål för politikens genomförande från Regeringskansliets arbete, menar Regeringskansliet.⁵⁴

4.3.3 *Begränsad resultatinformation i budgetpropositionen*

Regeringen rapporterar utfallet av politiken varje år i budgetpropositionen under respektive utgiftsområde. Omfattningen av den resultatinformation

---

⁵² Förordning (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet, 45 §.

⁵³ FA2004/167/STAB, s. 5 f.

⁵⁴ SB2001/8259, s. 75.

och resultatbedömning som regeringen presenterar i budgetpropositionen ska styras av riksdagens behov av underlag för att kunna ta ställning till budgetförslag. Resultatredovisningen ska också bidra till en förståelse för motiven till regeringens budgetförslag. Av Regeringskansliets riktlinjer för framtagandet av budgetpropositionen framgår att det är viktigt att endast redovisa uppgifter som är relevanta för riksdagens ställningstagande till förslagen i propositionen. Dessutom ska resultatinformationen utformas efter synpunkter som framförts från riksdagen.⁵⁵ Som ett resultat av budgetpropositionens utformning är resultatredovisningen av hur bidragen medverkat till att nå de politiska målen i allmänhet begränsad.⁵⁶

4.3.4 *Utförligare information i årsboken*

Sedan år 2004 innehåller Regeringskansliets årsbok ett avsnitt om särskilda projekt och program som bedrivits inom Regeringskansliet under det gångna verksamhetsåret samt en förteckning över dessa. De särskilda projekt och program som redovisas är av förvaltningskaraktär men behöver inte innebära bidragsgivning. Det kan även röra sig om t.ex. anordnande av konferenser och genomförda utvärderingar. I årsboken för 2004 listas 21 projekt fördelade på sju departement. I årsboken för 2005 listas 25 projekt fördelade på sju departement. Av de särskilda projekten eller programmen som redovisas i årsboken synes merparten inte innebära bidragsgivning.

Redovisningen i årsboken bygger på uppgifter från de enskilda departementen. En dialog mellan departementen och förvaltningsavdelningen om vad som ska bedömas som särskilda projekt och program genomförs ibland i samband med sammanställningen av årsboken.⁵⁷ Eftersom det inte finns någon entydig definition på vad som är att betrakta som särskilda projekt och program är det inte heller säkert att all relevant verksamhet rapporteras. Detta visar även svaren som inkommit till Riksrevisionen från departementen. Av de särskilda projekt och program som departementen redovisat för Riksrevisionen för år 2005 är det endast sex stycken som återfinns i årsboken för samma år.

Konstitutionsutskottet har konstaterat att särskilda projekt och program som bedrivs inom Regeringskansliet numera resultatredovisas enligt riktlinjer som getts ut av Regeringskansliet, dvs. checklistan. Utskottet har betonat vikten av att prestationer och resultat inom särskilda projekt och program i Regeringskansliet ges en öppen och utförlig redovisning. Enligt utskottet har checklistan bidragit till att så också sker i större utsträckning.⁵⁸

---

⁵⁵ Cirkulär nr FI 2003:5.

⁵⁶ Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08.

⁵⁷ Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-10.

⁵⁸ Bet. 2004/05:KU10.

Av checklistan framgår att respektive departement ansvarar för att resultatet för projekt och program som bedrivs redovisas ordentligt. Enligt checklistan kan formen för redovisningen variera med verksamhetens art och omfattning. Det framgår också att redovisningen i första hand bör ske i den fastlagda verksamhetsstrukturen, dvs. i utgiftsområden och politikområden.⁵⁹

4.4 Riktlinjerna för bidragsgivning har reviderats

Regeringskansliets förvaltningschef har beslutat om nya riktlinjer för handläggningen av bidrag till föreningar, stiftelser m.fl. som regeringen och Regeringskansliet beslutar om. Beslutet fattades i januari 2006 och gäller för bidragsärenden som beslutats efter den 1 mars 2006. För bidrag som beslutats innan dess gäller de gamla riktlinjerna från år 2001.

Förändringarna av riktlinjerna bygger på slutsatserna av en granskning som Regeringskansliets internrevision genomförde år 2005 med anledning av att det uppdagades att en tjänsteman i Näringsdepartementet förskingrat bidragsmedel han ansvarat för att handlägga.⁶⁰

Internrevisionens granskning visade att departementen i stort sett följde de regler och riktlinjer som fanns i Regeringskansliet för bidragsgivning. Samtidigt visade granskningen på flera svagheter i handläggningen av bidrag. Internrevisionens slutsats var att det fanns ett behov av att förbättra styrningen och öka kontrollen av hur bidragsmedlen användes och rekommenderade därför att föreskrifter och riktlinjer som styrde bidragsgivningen borde ses över och ges större tydlighet. Vidare borde de krav som ställs då regeringen och Regeringskansliet hanterar bidrag öka och bli mer enhetliga. Detta gällde bl.a. kontrollen av att lämnade uppgifter är riktiga. Internrevisionen ansåg också att stödet till de tjänstemän som arbetar med handläggningen av bidrag i Regeringskansliet borde förbättras. Arbetet borde dessutom styras mot att fler personer involveras i handläggningen.⁶¹

4.4.1 Riktlinjerna är inte tvingande

Regeringskansliets riktlinjer är enligt Regeringskansliets förvaltningsavdelning styrande men inte normerande. Detta innebär att departementen ska handla i enlighet med riktlinjerna om det enskilda departementet bedömer att inget talar emot det. Riktlinjerna behöver således inte följas om det enskilda departementet anser att något annat bör gälla.

---

⁵⁹ FA2004/167/STAB.

⁶⁰ Intervju vid Regeringskansliets internrevision 2006-09-05.

⁶¹ Statsrådsberedningen: *Redovisning av internrevisionens verksamhet år 2005*. Pm daterat 2006-04-28.

Orsaken till att riktlinjerna inte är normerande beror på förhållandet mellan Regeringskansliets förvaltningschef och departementscheferna. Regeringskansliets arbetsordning slår fast att förvaltningschefen ska samråda med departementen i gemensamma frågor. Förvaltningschefen kan visserligen fatta beslut som departementen måste rätta sig efter, men om departementscheferna, dvs. departementsansvarigt statsråd, inte ställer sig bakom beslutet, kan konflikt uppstå. För att undvika att en motsättning av detta slag uppstår försöker man inom Regeringskansliet genom den gemensamma beredningen komma fram till gemensamma ståndpunkter, t.ex. vad gäller utformningen av riktlinjer.

Enligt representanter för förvaltningsavdelningen uppstår det sällan motsättningar. I stället är det vanliga att departementen efterfrågar gemensamma riktlinjer. Eftersom gemensam beredning tillämpas i Regeringskansliet har departementen som ska följa riktlinjerna fått påverka riktlinjernas utformning i samband med att de togs fram. Detta gör att processen i sig själv varit styrande. Detta har medfört ökade möjligheter att komma fram till ett beslut som alla står bakom.⁶²

Inget hindrar heller att enskilda departement kompletterat riktlinjerna för att de ska bli mer specifika och verksamhetsanpassade.⁶³ Utrikesdepartementet uppger t.ex. att departementet följer de riktlinjer som Regeringskansliets förvaltningschef beslutat för bidragsansökningar från svenska föreningar och stiftelser. Därutöver har Utrikesdepartementet tagit fram särskilda riktlinjer för bidrag som betalas ut till svenska myndigheter och utländska organisationer.⁶⁴ Grunden för dessa riktlinjer har varit Regeringskansliets gemensamma riktlinjer för bidrag. De har sedan modifierats för att passa ansökningar från myndigheter respektive utländska organisationer.⁶⁵

4.4.2 Förändringar av riktlinjerna för bidragshantering

Riksrevisionens analys av Regeringskansliets riktlinjer för bidrag till föreningar, stiftelser m.fl. visar att 2006 års riktlinjer innebär en möjlighet för Regeringskansliet att utöva starkare styrning och kontroll av bidrag än 2001 års riktlinjer.

Riktlinjerna från 2006 hänvisar bl.a. till Regeringskansliets checklista från 2004 där uppmaningar finns om att överväga om regeringen eller Regeringskansliet över huvud taget ska hantera ett projekt eller program, som kan omfatta t.ex. bidragsfördelning. 2006 års riktlinjer omfattar även tydligare anvisningar för både bidragsmottagare och Regeringskansliet om

---

⁶² Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08.

⁶³ Intervju vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08.

⁶⁴ Utrikesdepartementet 2006: *Allmänna villkor för bidrag till myndigheter*. FA06villkor.doc, 2006-03-01.

⁶⁵ Uppgifter från Regeringskansliet 2006-12-01.

hur den ekonomiska avrapporteringen och verksamhetsrapporteringen ska utformas.

I sin helhet innebär de nya riktlinjerna en betydande uppstramning, med strängare krav med avseende på följande frågor:

- Verksamhetsredovisning kan avkrävas från bidragsmottagaren när som helst och vid varje rekvisition, i stället för den 31 mars året efter utbetalning som angavs i 2001 års riktlinjer.
- Bidragen kan betalas ut i omgångar och ska betalas ut i omgångar om förbrukningstiden överstiger ett år.
- Yrkesverksam revisor, ska anlitas om bidragen uppgår till två basbelopp (dvs. knappt 80 000 kronor), jämfört med de 250 000 kronor som föreskrevs i riktlinjerna från 2001.
- Krav på särskilt revisionsintyg och rätt att revidera, genom en formulering om att Regeringskansliet har rätt att besöka, revidera eller utvärdera varje verksamhet som finansieras med medel från bidragsgivaren.
- Krav på originalsignaturer vid rekvisitioner.
- Krav på underskrift av bidragsmottagaren i redovisningen.

Härutöver innehåller de nya riktlinjerna påminnelser om jäv och handläggningsregler samt uppgifter om kontroll av uppgifter. Kontrollen kan bl.a. omfatta tidigare bidrag från regeringen, kreditupplysning och referenser. Ytterligare bedömningar som de tjänstemän som handlägger bidrag uppmanas att göra inför beslut om bidrag rör frågor om relevans, rimlighet, effektivitet, genomförbarhet och kapacitet.

Även om riktlinjerna i huvudsak innebär en möjlighet till starkare kontroll av bidragsgivningen från Regeringskansliets sida visar Riksrevisionens granskningar också på en försvagning av riktlinjerna i vissa avseenden. Bland annat har en begreppsglidning skett på enstaka punkter. Exempel på detta är att ett avsnitt om lekmanarevisorns jäv har försvagats då formuleringen om jäv "genom intresse" bytts ut mot "eget ekonomiskt intresse". Härutöver saknas numera en formulering om intern kontroll som fanns med i riktlinjer för 2001. Dessutom har anvisningar om utvärdering, erfarenhets-spridning och fortsatt bidragsfinansiering tagits bort.

Riktlinjerna från 2006 omfattar sammanlagt fem dokument som ger detaljerade anvisningar i vissa delar men saknar tydlighet i andra. Informationen och vägledningen i de olika dokumenten, som har onummerade kontrollmoment, överlappar varandra på flera punkter. För att få en komplett lista över alla kontrollmoment måste den enskilde departementshandläggaren göra en sammanställning av de olika dokumenten.

4.5 Regeringens och Regeringskansliets bidragshantering i praktiken

I syfte att kunna exemplifiera hur handläggningen av bidrag som regeringen eller Regeringskansliet beslutar om fungerar i praktiken har Riksrevisionen tagit stickprov på nio bidragsutbetalningar. I tabell 4 nedan redovisas de bidragsutbetalningar från kontoklasserna 77–79 i Regeringskansliets redovisningssystem Agresso som ingår i stickprovet.

Tabell 4. Stickprov av bidragsutbetalningar från regeringen och Regeringskansliet

Konto	Bidrag	Mottagare	Dep	Anslag eller annan referens	Belopp SEK
7911*	Information om Sverige i utlandet	Stöd Tabsalu Jazz 2006	UD	5:10.1	4 786
	Regeringskansli-beslut	SWE-Lat förbundet			4 107
7911*	Privat Regeringskansli-beslut	Beckmansprojektet: Bidrag Hedqvist/Nordin /Schulman	UD	Extern finansiering	19 333
7911*	Privat Regeringskansli-beslut	Inf. midsommar 2006 Bpcpcp serviceavg.	UD	Extern finansiering	153 090
7921**	Privat Regeringskansli-beslut	Small feet go far – bidrag till Norvik Press Ltd	UD	Extern finansiering	8 162
7911*	Lämnade bidrag till övriga org Regeringsbeslut	Almi	N	38:2.5 N06/3555/NL	6 000 000
7751** *	Lämnade bidrag till primärkommuner Regeringsbeslut	Göteborg & Co träffpunkt AB	JU	30:1.7 JU2006/4366/D	10 000 000
7751** *	Demokratisatsning Regeringsbeslut	Haparanda kommun EDA kommun	JU	46:1	600 000 600 000

*7911 Lämnade bidrag övriga organisationer och ideella föreningar konsumtion.

**7921 Lämnade bidrag övriga privata företag och privata ekonomiska föreningar konsumtion.

***7751 Lämnade bidrag till primärkommuner.

4.5.1 Riktlinjerna används inte alltid

Riktlinjerna för bidragsgivning från år 2006 är, som tidigare nämnts, inte tvingande. Riksrevisionens granskning visar att Regeringskansliets riktlinjer inte har tillämpats vid någon av de bidragsutbetalningar som Riksrevisionen

granskat. Orsaken till detta är att departementen inte bedömt att bidragen fallit inom ramen för riktlinjernas tillämpningsområde. I fallet med bidraget på 10 miljoner kronor till Göteborgs stad ansåg Justitiedepartementet att riktlinjerna inte skulle användas eftersom kommunen inte konkurrerade med enskilda om bidraget, vilket riktlinjerna anger som ett kriterium. När det gäller de fem utbetalningarna från Utrikesdepartementet har samtliga utbetalningar gjorts av utlandsmyndigheter.⁶⁶ I tre fall finansieras bidragen av privata aktörer, och inte av anslagsmedel. Vad gäller Justitiedepartementets demokratiprojekt har handläggaren utgått från 2001 års riktlinjer eftersom beslutet om bidraget fattades innan den 1 mars 2006 då de nya riktlinjerna trädde i kraft, medan utbetalningen gjordes efter detta datum. Riksrevisionen har emellertid inte kunnat finna några underlag i ärendets akt som visar att riktlinjerna från 2001 har tillämpats.

Vid Riksrevisionens genomgång av akterna för de utvalda bidragen har det framkommit att kontrollen av bidragsutbetalningarna genomgående bygger på handläggarnas individuella kompetens snarare än ett för Regeringskansliet gemensamt system för kontroller, systematisk projektredovisning och verksamhetsinformation.

4.5.2 *Kännedomen om riktlinjerna*

Riksrevisionens granskning visar att signaler från förvaltningsavdelningen om när och hur riktlinjerna från 2006 ska tillämpas endast nått en av de handläggare som Riksrevisionen intervjuat. Flera handläggare gav i intervjuerna uttryck för osäkerhet om var riktlinjerna för bidragshantering finns att hämta. Det bedömdes som svårt att hitta material på Regeringskansliets intranät.

Den handläggare som kände till riktlinjerna har även deltagit i en utbildning om de nya riktlinjerna. Utbildningen beskrevs som en översiktlig information om riktlinjernas innehåll.

4.5.3 *Risker med bidragshantering*

Samtliga intervjuade handläggare gav uttryck för en utbredd medvetenhet om risker för att fel kan uppstå i samband med handläggningen av bidrag. Av intervjuerna framgår att denna medvetenhet förmodligen är ett resultat av det uppmärksammade fallet år 2005 då det uppdagades att en handläggare vid Näringsdepartementet förskingrat bidragsmedel.

Intervjuerna visar att handläggarna på departementen är medvetna om att regeringen gjort bedömningen att bidrag endast ska fördelas av regeringen eller Regeringskansliet när särskilda skäl föreligger. Ibland saknas emellertid

---

⁶⁶ Utlandsmyndigheterna är självständiga myndigheter med delegerat ansvar för verksamheten.

en förvaltningsmyndighet som är lämplig att ålägga uppdraget att hantera ett visst bidrag. Regeringen kan även ha andra skäl att besluta att själv hantera ett bidrag eller låta Regeringskansliet göra det. Utrymmet för tjänstemännen att påverka om ett bidrag ska hanteras av en förvaltningsmyndighet eller inte är i praktiken begränsat.⁶⁷

4.5.4 Verksamhetsuppföljning

Riksrevisionen har inte kunnat identifiera krav på en systematisk och regelbunden verksamhetsuppföljning eller projektredovisning av bidragshandlingen baserad på kvantitativa mål, nyckeltal eller prestationsindikatorer som är gemensamma för Regeringskansliet.⁶⁸

Som exempel kan nämnas att det för bidraget på 10 miljoner kronor till Göteborgs stad inte fanns krav på uppföljning av projektinnehållet i regeringsbeslutet.⁶⁹ Ärendet lades ad acta av Justitiedepartementet med enda kommentar: "Tagit del av. Föranleder ingen åtgärd" två dagar efter att en kort skrivelse signerad av bl.a. auktoriserad revisor med "affärsplan för Göteborg i samband med EM i friidrott" emottagits av departementet.⁷⁰

I Justitiedepartementets demokratiprojekt inryms däremot en betydande utvärderingsinsats. Målen i projektet är dock inte kvantifierade vilket försvårar en utvärdering. Enligt Regeringskansliets checklista från 2004 ska särskilda projekt planeras så att det blir möjligt att bedöma i vilken utsträckning målen nås. Riksrevisionen har inte kunnat finna tydliga enhetligt utformade målandikatorer i besluten för de undersökta bidragen, med undantag för bidraget till Almi. I detta fall hade mottagaren själv utformat de huvudsakliga målandikatorerna i dialog med departementet.

Riksrevisionen noterar att det saknas datorbaserade informationssystem som kan leverera kontinuerlig och enhetlig verksamhetsinformation. I granskningen har det framkommit att arkiveringsprinciperna för de nio bidragutbetalningarna varierar. I de flesta akter saknas bl.a. ifyllda dagboksblad med ärendenoteringar och annan underliggande projektdokumentation som kan vara viktiga för ärendets handläggning och senare för dess uppföljning och utvärdering. Exempel på material som kan vara viktiga att förvara i akten är dokument som rör mottagarnas förmåga att genomföra eller kontrollera projekten.

---

⁶⁷ Intervju på Regeringskansliets förvaltningsavdelning 2006-11-08 och 2006-11-10 och samt Finansdepartementet 2006-11-09.

⁶⁸ UD har i sina synpunkter på granskningen ansett att en systematisk överblick över alla insatser är omöjlig.

⁶⁹ JU. 2006-06-21. *Ansökan om bidrag till vissa näringsfrämjande insatser i samband med Europamästerskapen i friidrott 2006*, Regeringsbeslut 49. JU2006/4366/D.

⁷⁰ Göteborg & Co. Regeringsbeslut 49, JU2006/4366/D. Dnr JU2006/8214/D.

5 Slutsatser

År 2001 gjorde riksdagen ett tillkännagivande om anslag som regeringen och Regeringskansliet disponerar och fördelar. Riksrevisionens syfte med denna granskning har varit att undersöka om regeringen vidtagit de åtgärder som riksdagen uttryckte önskemål om i sitt tillkännagivande för att komma till rätta med tidigare uppmärksammade problem beträffande effektivitet, styrning och kontroll av bidrag som regeringen och Regeringskansliet hanterar. Riksrevisionens granskning visar att regeringen vidtagit vissa åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande. Dessa åtgärder har också redovisats till riksdagen. Granskningen visar dock att regeringens redovisning med anledning av riksdagens tillkännagivande inte har varit fullständig. I sin granskning har Riksrevisionen även uppmärksammat att vissa problem kvarstår beträffande kontroll och styrning av bidrag som regeringen och Regeringskansliet hanterar.

5.1 Bidrag ska bara hanteras av regeringen undantagsvis

I sitt tillkännagivande år 2001 gjorde riksdagen ett viktigt principiellt ställningstagande genom att uttala att regeringen och Regeringskansliet endast undantagsvis borde hantera enskilda bidragssystem. I budgetpropositionen för 2004 gjorde regeringen bedömningen att särskilda projekt och program endast bör bedrivas hos regeringen när särskilda behov och förutsättningar föreligger. Regeringens bedömning ska enligt representanter för Regeringskansliets förvaltningsavdelning uppfattas som att arbetsfördelningen enligt den svenska förvaltningsmodellen mellan regeringens styrande, Regeringskansliets beredande och förvaltningsmyndigheternas operativa uppgifter ska upprätthållas bl.a. vad gäller fördelningen av bidrag som är av förvaltningskaraktär. Detta gäller alla sådana bidrag, inte bara de som ingår i något projekt eller program.

Riksrevisionen konstaterar därmed att regeringen hörsammat riksdagens ställningstagande om att regeringen och Regeringskansliet endast undantagsvis ska hantera enskilda bidragssystem och att arbetsfördelningen mellan regeringen, Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheterna enligt den svenska förvaltningsmodellen ska upprätthållas.

5.2 Bidrag bör om så är möjligt hanteras av förvaltningsmyndigheter

Av Regeringskansliets checklista framgår att regeringen endast när särskilda förutsättningar föreligger ska hantera särskilda projekt och program. Checklistan syftar till att detta ställningstagande ska få ett enhetligt genomslag i Regeringskansliet.

Riksrevisionen konstaterar att det av checklistan inte tydligt framgår att regeringens ställningstagande även gäller bidragsgivning som ligger utanför projekt och program. Riksrevisionen menar att regeringen tydligt bör slå fast att även bidragsgivning som inte ingår i särskilda program också omfattas av regeringens principiella ställningstagande. Utan ett sådant förtydligande finns det enligt Riksrevisionens mening en risk för att frågan om i vilken mån en förvaltningsmyndighet kan handlägga ett fristående bidrag i stället för regeringen eller Regeringskansliet inte övervägs.

5.3 Volymen av bidrag har minskat

I sin granskning har Riksrevisionen inte funnit att några nya stora bidrags-satsningar som hanteras av regeringen eller Regeringskansliet har introducerats sedan riksdagens tillkännagivande år 2001. Granskningen visar även att de medel som regeringen eller Regeringskansliet disponerat åren 2001 t.o.m. 2005 och som bokförts på konton för bidrag till kommuner, landsting, övriga organisationer och ideella föreningar, privata företag samt enskilda mer än halverats under den aktuella perioden, från 3,4 miljarder kronor till knappt 1,5 miljarder kronor. Detta tyder enligt Riksrevisionens bedömning på att riksdagens principiella ställningstagande om att regeringen endast undantagsvis bör hantera enskilda bidragssystem också har fått praktiskt genomslag.

5.4 Regeringen har inte redovisat sin bedömning av riksdagens tillkännagivande i alla delar

Riksrevisionen har i sin granskning noterat att regeringen inte har tillgodosett samtliga delar av riksdagens tillkännagivande. Granskningen visar också att regeringen inte informerat riksdagen om varför vissa delar av tillkännagivandet inte har tillgodosetts.

Våren 2004 meddelade regeringen i en skrivelse till riksdagen att tillkännagivandet om anslag som regeringen disponerar och fördelar var slutbehandlat. Som framgår av granskningsrapporten finns inget formellt krav på regeringen att genomföra de åtgärder som riksdagens tillkännagivande uppmanar till om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen. Regeringen måste dock redovisa för riksdagen varför man inte följt tillkännagivandet.

Riksrevisionens granskning visar att regeringen t.ex. inte har angett varför man inte ändrat instruktionen för Regeringskansliet avseende resultatredovisningar i de fall då regeringen tar på sig rollen som bidragsfördelare. Motivet till detta återfinns i stället i det interna styrdokument som checklistan utgör. Regeringens syn på förordningar som stöd för program där bl.a. kriterier för bidragsfördelningen framgår samt tillsättning av särskilda delegationer för berednings- och beslutsuppgifter som rör bidragsprogram, har inte heller kommenterats av regeringen.

Mot bakgrund av detta kan Riksrevisionen konstatera att regeringen inte har hörsammat Konstitutionsutskottets uttalande om att redovisa varför man inte följt tillkännagivandet.

5.5 Anslagsredovisningen har förbättrats

Riksrevisionen kan konstatera att det i ett par avseenden har skett förbättringar när det gäller Regeringskansliets anslagsredovisning. I Riksdagens revisorers granskning som låg till grund för riksdagens tillkännagivande år 2001 uppmärksammade revisorerna brister av mer redovisningstekniskt slag. Bristerna gällde framför allt de skillnader mellan informationen i regleringsbrev och anslagsredovisningen i Regeringskansliets årsredovisning. Även Riksrevisionen pekade på sådana brister i sin förstudie som genomfördes år 2003.

Granskningen visar att 2005 års anslagsredovisning förbättrats beträffande informationen om vilka anslag som regeringen disponerat. Därutöver har Riksrevisionens jämförelse mellan uppgifterna i regleringsbrev och anslagsredovisningen visat på en god överensstämmelse. Riksrevisionen konstaterar att det skett en positiv utveckling på dessa punkter. Riksrevisionen vill samtidigt understryka att vi i denna granskning inte har bedömt i vilken mån anslagsredovisningen formellt sett är korrekt. Riksrevisionens årliga granskning av Regeringskansliets årsredovisning har dock inte föranlett några invändningar sedan Riksrevisionens bildande år 2003.

5.6 Oklart hur regeringen ska rapportera resultatet

Riksdagens önskan om att Regeringskansliet i sin årsredovisning skulle lämna resultatredovisningar i de fall då regeringen tar på sig rollen som bidragsfördelare är enligt Riksrevisionens uppfattning komplicerad.

Regeringskansliet skulle i ett sådant läget komma att bedöma och redovisa resultatet av regeringens beslut.⁷¹

I den mån riksdagens önskan om en resultatredovisning i Regeringskansliets årsredovisning syftar till att förbättra informationen till riksdagen om resultatet av de bidrag som regeringen och Regeringskansliet beslutat om är det också tveksamt om årsredovisningen är den mest ändamålsenliga formen för detta. Årsredovisningens mottagare är regeringen och inte riksdagen. Årsredovisningen behandlas således inte formellt av riksdagen, vilket innebär att riksdagen inte har att ta ställning till årsredovisningen.

Riksrevisionen menar att detta inte betyder att Regeringskansliet bör avstå ifrån att arbeta systematiskt med att sammanställa information om resultatet av bidragsfördelningen, oavsett om besluten fattats av Regeringskansliet eller regeringen. Förbättringsarbetet bör emellertid ta sikte på att ge förutsättningar att i budgetpropositionen eller i särskilda resultatskrivelser redovisa resultatet av bidragsgivningen.

Samtidigt konstaterar Riksrevisionen att syftet med budgetpropositionen är att uppfylla riksdagens behov av underlag för att kunna ta ställning till regeringens budgetförslag. Detta begränsar den information som regeringen bör lämna i budgetpropositionen. Enligt Riksrevisionen finns det därmed en risk för att information om regeringens och Regeringskansliets bidragshantering inte redovisas alls. Enligt Riksrevisionen skulle regeringen genom en resultatskrivelse kunna lämna sådan information. Riksdagen skulle på detta sätt få en samlad bild över regeringens och Regeringskansliets åtaganden.

5.7 Internrevisionen får granska bidragshanteringen

I tillkännagivandet uppmanade riksdagen regeringen att beakta internrevisionens möjligheter att granska de anslag som Riksdagens revisorer tagit upp i sin granskning. Enligt Regeringskansliets internrevision har granskningar av medel till regeringens och Regeringskansliets disposition, däribland hanteringen av bidrag, sedan år 2001 varit en viktigt del av internrevisionens arbete. Riksrevisionen konstaterar därmed att Regeringskansliets internrevision fått det mandat riksdagen efterlyste i sitt tillkännagivande.

Mot bakgrund av det uppmärksammade fallet år 2005 då det uppdagades att en handläggare vid Näringsdepartementet förskingrat bidragsmedel har internrevisionen i en granskning pekat på behovet av att förbättra styrningen och öka kontrollen av hur bidragsmedlen används. Som ett resultat av internrevisionens granskning uppdaterades i januari 2006 de interna riktlinjerna

---

⁷¹ Jfr Gula boken, Ds 1998:39, s. 11 som säger att regeringen och Regeringskansliet formellt sett utgör två separata myndigheter.

för handläggningen av bidrag till föreningar, stiftelser m.fl. som beslutas av regeringen eller Regeringskansliet.

Riksrevisionen anser att det är positivt att arbetet för att förbättra styrningen och kontrollen av de bidrag som regeringen och Regeringskansliet hanterar har fortsatt efter det att riksdagens tillkännagivande slutbehandlats av regeringen.

5.8 Regeringskansliets interna riktlinjer följs inte alltid

Granskningen visar att det i flera fall gjorts utbetalningar av bidrag utan stöd av Regeringskansliets interna riktlinjer för bidragshantering. Till exempel har riktlinjerna inte använts i de nio stickprov som Riksrevisionen granskat. Motiven till detta är att riktlinjerna i dessa fall inte ansetts vara tillämpliga.

Regeringskansliets interna riktlinjer måste inte följas. Granskningen visar att Regeringskansliets förvaltningschef i princip kan besluta om normerande bestämmelser. Detta skulle innebära att departementen skulle bli tvungna att följa dem. Emellertid skulle detta skapa ett komplicerat förhållande med avseende på ansvarsfördelningen mellan den politiska ledningen och den opolitiska förvaltningschefen.

Mot bakgrund av det som framkommit i granskningen är det enligt Riksrevisionens mening viktigt att det anges tydliga mål samt krav på kontroll och uppföljning för alla bidrag som hanteras av regeringen och Regeringskansliet.

Granskningen visar att riktlinjerna och hur de ska tillämpas inte är kända för alla tjänstemän inom Regeringskansliet som handlägger bidrag. En förutsättning för att riktlinjerna ska användas är att det finns en god kännedom och kunskap om dessa inom Regeringskansliet.

Riksrevisionen kan konstatera att Regeringskansliet saknar system som gör det möjligt att ge en samlad och systematisk redovisning av olika aspekter av bidrag som beslutas av regeringen och Regeringskansliet. Uppgifter om förekomsten av särskilda projekt och program som innebär bidragsgivning går t.ex. inte att ta fram på annat sätt än att i särskild ordning begära in redovisningar från respektive departement. Avsaknaden av en samlad och systematisk redovisning försvårar även möjligheten att följa upp resultatet av bidragsfördelningen. Riksrevisionen bedömer att de riktlinjer som beslutats av Regeringskansliet för hanteringen av bidrag skulle kunna utgöra grunden för ett sådant system. Då granskningen indikerar att riktlinjerna inte alltid används eller att alternativa riktlinjer tillämpas saknas dock förutsättningar för att sammanställa uppgifter om bidragshantering med riktlinjerna som grund.

Riksrevisionen anser att det är viktigt att åtgärder vidtas för att öka transparensen i regeringens och Regeringskansliets bidragshantering. Riksrevisionen menar att regeringen bör överväga vilka insatser som krävs för att få till stånd systematiska sammanställningar av bidragshantering i syfte att underlätta uppföljning och redovisning till riksdagen.

Källor

Riksdagstryck

- Betänkande 1996/97:KU25 *Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning.*
- Betänkande 2001/02:KU5 *Anslag som regeringen disponerar och fördelar.*
- Betänkande 2001/02:KU20 *Granskningsbetänkande.*
- Betänkande 2004/05:KU10 *Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning.*
- Förslag 2000/01:RR14 *Anslag som regeringen disponerar och fördelar.*
- Proposition 2004/05:1 *Budgetproposition för 2004.*
- Skrivelse 2003/04:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelse till regeringen.*

Övriga källor

- Dagens Nyheter (DN). 2005-07-27. *Miljoner betalas ut utan krav.*
- Finansdepartementet. *Handledning för arbete med regleringsbrev och andra styrdokument för 2004.* Cirkulär nr Fi2003:6. 2003-09-18.
- Finansdepartementet. *Handledning för arbete med regleringsbrev och andra styrdokument för 2006.* Cirkulär nr Fi2005:6. 2005-09-02.
- Finansdepartementet. *Utformning av budgetpropositionen för 2004 (BP04).* Cirkulär nr Fi2003:5. 2003-05-28.
- Förvaltningsavdelningen. *Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och program – En checklista.* FA2004/167/STAB.
- Förvaltningsavdelningen. *Regeringskansliets riktlinjer för bidrag till föreningar, stiftelser m.fl.,* FA2006/118/JA.
- Förvaltningsavdelningen. *Riktlinjer gällande bidrag till föreningar och enskilda.* Utdrag ur protokoll RK § 29, FA1999/387/EK, 2001-02-26.
- Justitiedepartementet. *Ansökan om bidrag för aktiviteten valinformation inom åtgärdsprogrammet Delaktiga Sverige,* regeringsbeslut 21. Ju2005/11827/D. 2005-02-02.

Justitiedepartementet. *Ansökan om bidrag till vissa näringsfrämjande insatser i samband med Europamästerskapen i friidrott 2006*, Regeringsbeslut 49. JU2006/4366/D. 2006-06-21.

Justitiedepartementet. *Göteborg & Co*. Regeringsbeslut 49, JU2006/4366/D. Dnr JU2006/8214/D.

Konstitutionsutskottet. PM 2006-10-17, *Beslut i regeringskansliärenden*.

Näringsdepartementet. *Medel för att utarbeta formerna för och genomföra ett nationellt mentorprogram för nyföretagare i Sverige*, Regeringsbeslut 11, N2006/3555/NL. 2006-05-04.

Regeringskansliets ekonomisystem Agresso. *Bidragmottagare (kontoklass77-79)*. 2001, 2005 och 2006.

Regeringskansliet. *Årsredovisning för Regeringskansliet 2002*.

Regeringskansliet. *Årsredovisning för Regeringskansliet 2003*.

Regeringskansliet. *Årsredovisning för Regeringskansliet 2004*.

Regeringskansliet. *Årsredovisning för Regeringskansliet 2005*.

Riksrevisionen. *Hanteringen av särskilda medel till regeringens och Regeringskansliets disposition*. Förstudie 2003-11-28.

SFS (1996:1189). *Anslagsförordningen*.

SFS (1996:1059). *Lag om statsbudgeten*.

SFS (1996:1515). *Förordning med instruktion för Regeringskansliet*.

SFS (1974:152). *Regeringsformen*.

Statskontoret. *Bidrag till ideella organisationer – Kartläggning, analys och rekommendationer*, 2004:17. Statsrådsberedningen. *Gula boken – Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet*, Ds 1998:39.

Statsrådsberedningen. *Ett effektivare Regeringskansli – förslag till åtgärder* (SB2001/8259). 2003.

Statsrådsberedningen. *Redovisning av Internrevisionens verksamhet 2003*. 2004-04-27.

Statsrådsberedningen. *Redovisning av Internrevisionens verksamhet år 2005*. 2006-04-28.

Utrikesdepartementet. *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen – Riktlinjer*. UD1999/1608/EC.

Utrikesdepartementet. *Allmänna villkor för bidrag till myndigheter*. FA06villkor.doc, 2006-03-01.

Utrikesdepartementet. *Främjandeverksamhetsplan 2006*, Ambassaden i Tallinn.

Utrikesdepartementet. *Verksamhetsplan för perioden 2004– 2006. PIK-insatser och resurser för 2006*. Ambassaden i Riga.

Interviewförteckning

Finansdepartementets budgetavdelning. 2006-11-06.

Regeringskansliets förvaltningsavdelning. 2006-10-04, 2003-10-13,
2006-11-08 och 2006-11-10.

Regeringskansliets förvaltningsavdelning, ekonomienheten. 2006-11-16.

Justitiedepartementet, demokratienheten. 2006-11-13.

Näringsdepartementet, näringslivsenheten 2006-11-20.

Statsrådsberedningen, Regeringskansliets internrevision. 2006-09-05,
2006-10-05 och 2006-10-19.

Utrikesdepartementet. Enheten för press, information och kultur.
2006-11-10.

Bilaga 1: Sammanställning av svar från departementen

Bilagan finns på www.riksrevisionen.se

Tidigare utgivna rapporter från Riksrevisionen

2003	2003:1	Hur effektiv är djurskyddstillsynen?
2004	2004:1	Länsplanerna för regional infrastruktur – vad har styrat prioriteringarna?
	2004:2	Förändringar inom kommittéväsendet
	2004:3	Arbetslöshetsförsäkringens hantering på arbetsförmedlingen
	2004:4	Den statliga garantimodellen
	2004:5	Återfall i brott eller anpassning i samhället – uppföljning av kriminalvårdens klienter
	2004:6	Materiel för miljarder – en granskning av försvarets materielförsörjning
	2004:7	Personlig assistans till funktionshindrade
	2004:8	Uppdrag statistik <i>Insyn i SCB:s avgiftsbelagda verksamhet</i>
	2004:9	Riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvård
	2004:10	Bistånd via ambassader – en granskning av UD och Sida i utvecklingssamarbetet
	2004:11	Betyg med lika värde? – en granskning av statens insatser
	2004:12	Höga tjänstemäns representation och förmåner
	2004:13	Riksrevisionens årliga rapport 2004
	2004:14	Arbetsmiljöverkets tillsyn
	2004:15	Offentlig förvaltning i privat regi – statsbidrag till idrottsrörelsen och folkbildningen
	2004:16	Premiepensionens första år
	2004:17	Rätt avgifter? – statens uttag av tvingande avgifter
	2004:18	Vattenfall AB – Uppdrag och statens styrning
	2004:19	Vem styr den elektroniska förvaltningen?
	2004:20	The Swedish National Audit Office Report 2004
	2004:21	Försäkringskassans köp av tjänster för rehabilitering
	2004:22	Arlandabanan <i>Insyn i ett samfinansierat järnvägsprojekt</i>
	2004:23	Regelförenklningar för företag
	2004:24	Snabbare asylprövning
	2004:25	Sjukpenninganslaget – utgiftsutveckling under kontroll?
	2004:26	Utgift eller inkomstavdrag? – Regeringens hantering av det tillfälliga sysselsättningsstödet
	2004:27	Stödet till polisens brottsutredningar
	2004:28	Regeringens förvaltning och styrning av sex statliga bolag
	2004:29	Kontrollen av strukturfonderna
	2004:30	Barnkonventionen i praktiken
2005	2005:1	Miljömålsrapporteringen – för mycket och för lite
	2005:2	Tillväxt genom samverkan?

- 2005:3 Arbetslöshetsförsäkringen – *kontroll och effektivitet*
- 2005:4 Miljögifter från avfallsförbränningen – *hur fungerar tillsynen*
- 2005:5 Från invandrapolitik till invandrapolitik
- 2005:6 Regionala stöd – *styr de mot ökad tillväxt?*
- 2005:7 Ökad tillgänglighet i sjukvården? – *regeringens styrning och uppföljning*
- 2005:8 Representation och förmåner i statliga bolag och stiftelser
- 2005:9 Statens bidrag för att anställa mer personal i skolor och fritidshem
- 2005:10 Samordnade inköp
- 2005:11 Bolagiseringen av Statens järnvägar
- 2005:12 Uppsikt och tillsyn i samhällsplaneringen – *intention och praktik*
- 2005:13 Riksrevisionens årliga rapport 2005
- 2005:14 Förtidspension utan återvändo
- 2005:15 Marklösen *Finns förutsättningar för rätt ersättning?*
- 2005:16 Statsbidrag till ungdomsorganisationer – *hur kontrolleras de?*
- 2005:17 Aktivitetsgarantin – *Regeringen och AMS uppföljning och utvärdering*
- 2005:18 Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna
- 2005:19 Rätt utbildning för undervisningen *Statens insatser för lärarkompetens*
- 2005:20 Statliga myndigheters bemyndiganderedovisning
- 2005:21 Lärares arbetstider vid universitet och högskolor – *planering och uppföljning*
- 2005:22 Kontrollfunktioner – *två fallstudier*
- 2005:23 Skydd mot mutor *Läkemedelsförmånsnämnden*
- 2005:24 Skydd mot mutor *Apoteket AB*
- 2005:25 Rekryteringsbidrag till vuxenstudier – *uppföljning och utbetalningskontroll*
- 2005:26 Granskning av Statens pensionsverks interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
- 2005:27 Granskning av Sjöfartsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
- 2005:28 Fokus på hållbar tillväxt? *Statens stöd till regional projektverksamhet*
- 2005:29 Statliga bolags årsredovisningar
- 2005:30 Skydd mot mutor *Banverket*
- 2005:31 När oljan når land – *har staten säkerställt en god kommunal beredskap för oljekatastrofer?*
- 2006 2006:1 Arbetsmarknadsverkets insatser för att minska deltidsarbetslösheten
- 2006:2 Regeringens styrning av Naturvårdsverket
- 2006:3 Kvalitén i elöverföringen – *finns förutsättningar för en effektiv tillsyn*
- 2006:4 Mer kemikalier och bristande kontroll – *tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter*

- 2006:5 Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare
- 2006:6 Redovisning av myndigheters betalningsflöden
- 2006:7 Begravningsverksamheten – *förenlig med religionsfrihet och demokratisk styrning?*
- 2006:8 Skydd mot korruption i statlig verksamhet
- 2006:9 Tandvårdsstöd för äldre
- 2006:10 Punktskattekontroll – mest reklam?
- 2006:11 Vad och vem styr de statliga bolagen?
- 2006:12 Konsumentskyddet inom det finansiella området – fungerar tillsynen?
- 2006:13 Kvalificerad yrkesutbildning – *utbildning för marknadens behov?*
- 2006:14 Arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen
- 2006:15 Statliga bolag och offentlig upphandling
- 2006:16 Socialstyrelsen och de nationella kvalitetsregistren inom hälso- och sjukvården
- 2006:17 Förvaltningsutgifter på sakanslag
- 2006:18 Riksrevisionens Årliga rapport
- 2006:19 Statliga insatser för nyanlända invandrare
- 2006:20 Styrning och kontroll av regeltillämpningen inom socialförsäkringen
- 2006:21 Finansförvaltningen i statliga fastighetsbolag
- 2006:22 Den offentliga arbetsförmedlingen
- 2006:23 Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna
- 2006:24 Granskning av Arbetsmarknadsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
- 2006: 25 Granskning av Migrationsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
- 2006:26 Granskning av Lantmäteriverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
- 2006:27 Regeringens uppföljning av överskottsmålet
- 2006:28 Anställningsstöd
- 2006:29 Reformen av Försvarets logistik *Blev det billigare och effektivare*
- 2006:30 Socialförsäkringsförmåner till gravida *Försäkringskassans agerande för en lagenlig och enhetlig tillämpning*
- 2006:31 Genetiskt modifierade organismer – *det möjliga och det rimliga*

Beställning: publikationsservice@riksrevisionen.se